

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.001/2014/6. szám

A Győri ítéltábla a 12. sz. Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Dr. Moldován és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen **pénztartozás megfizetése** iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2013. november 26. napján kelt 1.G.40.022/2013/17. sorszám alatti ítélete ellen az alperes által 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, míg a felperes által Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, akként változtatja meg, hogy az alperes az elsőfokú bíróság ítélete szerinti marasztalási összeg megfizetésére az "A" Kft. „fa” ellen a Fővárosi Törvényszék előtt 10. Fpk.01-2009-004065 számon folyamatban lévő felszámolási eljárás jogerős befejeződésétől számított 15 napon belül és annyiban köteles, amennyiben az hitelezői igényként a fenti felszámolási eljárás keretében nem nyer kielégítést.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 700.000,- (Hétszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívása alapján az államnak 300.000,-(Háromszázezer) Ft feljegyzett csatlakozó fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás szerint a a Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiuma 9.G.40.265/2008/7. sorszám alatti - a Fővárosi Ítéltábla 40.Gf.40.288/2009/5. számú ítéletével jogerőre emelkedett - ítéletében kötelezte az "A" Kft-t, hogy fizessen meg a felperes jogelődjének 164.569.652 forint tőkét, és abból 3.729.451 forint tőke után 2008. július 10. napjától, a különbözeti összeg után 2008. február hó 1. napjától a kifizetésig napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes

jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, valamint 4.400.000 forint perköltséget. E marasztalási összeget a másodfokú ítéletben megállapított további 2.000.000 forint másodfokú perköltség növelte. A felperesi jogelőd. az "A" Kft-vel szembeni fenti követelést a felperesre engedményezte.

Az alperes 2002. július 17. napjától többségi irányítást biztosító befolyással bíró, 2004. március 8. napjától pedig egyedüli tagja az "A" Kft-nek.

A Fővárosi Bíróság 10.Fpk.01-09-004065/14. számú végzésével elrendelte az "A" Kft. felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2010. június 10. napja.

Felperes a felszámolási eljárásban hitelezői igényét 171.009.652 forint és annak a jogerős ítélet szerinti kamatai erejéig bejelentette, abból 21.416.003 forint térült.

A Veszprém Megyei Bíróság 2012. február 28. napján jogerőre emelkedett G.40.144/2010/12. sorszámú ítéletében - a továbbiakban az előzményi perben - megállapította, hogy az alperes korlátlan és teljes felelősséggel tartozik az "A" Kft. „f.a” minden olyan kötelezettségéért, amely kiegyenlítését a felszámolási eljárás során az "A" Kft. „f.a” vagyona nem fedezi.

A felperes kérelme alapján a felszámolóként eljáró "B" Zrt. 149.593.649 forint tőke, 100.000 forint regisztrációs díj, továbbá a tőkekövetelés kamatai tekintetében a Cstv. 46. § (8) bekezdése szerinti **behajthatatlansági nyilatkozatot** adott ki, utalva arra, hogy **a követelésre várhatóan nincs fedezet.**

A felszámoló 2013. november hó 6. napján kelt, a 2011. október 1. napjától 2013. október 31. napjáig tartó időszakot felölelő II. számú közbenső jelentésében kimutatta, hogy az "A" Kft. „f.a” pénzkészlete 32.343.957 forint, a felszámolót megillető díj 31.496.496 forint. A felszámoló az "A" Kft. nevében a NAV-val szemben 25.868.000 forint Áfa visszaigénylés iránt kezdeményezett eljárást, mely összeg - visszautalása - esetén a B. kategóriába sorolt hitelezők 54.321.000 forint összegű követelése kiegyenlítésére kerül felhasználásra.

- o - o - o -

Felperes módosított keresetében **elsődlegesen a Ptk. 5. § és 339. §-ára** hivatkozással -a fenti jogerős ítéletek alapján kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 149.593.649 forint tőke - mint az "A" Kft. „f.a” vagyona által nem fedezett követelés - és annak 2008. február 1. napjától számított a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata, valamint 100.000 forint regisztrációs díj és annak a befizetéstől (2011. január 11. napjától) számított késedelmi kamata megfizetésére.

Arra az esetre, ha az alperes önálló kártérítési felelőssége nem állapítható meg, **másodlagosan a Ptk. 318. § és 339. §-a, valamint a Ptk. 273-274.§-a szerinti kezési mögöttes felelősség alapján kérte az alperes fentiek szerinti marasztalását.**

Harmadsorban - arra az esetre, ha a a mögöttes felelősség miatt a felszámolási eljárás jogerős befejezéséig végleges hatályú marasztalásra nincs lehetőség - a közbenső mérleg alapján kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest a fenti igényből a felszámolási eljárás során meg nem térült követelés megfizetésére - a zárómérlegben szereplő vagyon függvényében - feltételes hatállyal. Kérte, hogy a csődtörvény 33/A. § (2) bekezdése alapján kötelezze a bíróság az alperest a per jogerős befejezéséig vagyoni biztosíték nyújtására. Perköltség igényét - megállapodás alapján - bruttó 10.000.000 forint ügyvédi munkadíjban, és tárgyalásonként 20.000 forint + Áfa készkiadásban jelölte meg.

Arra hivatkozott, hogy az "A" Kft. „f.a” elleni felszámolási eljárás adataiból és a csatolt behajthatatlansági nyilatkozatból megállapíthatóan az adós vagyona nem fedezi a felperes jogerős ítélettel megállapított, hitelezői igényként is nyilvántartásba vett követelését, amely kapcsán ugyancsak jogerős ítélet állapította meg az alperes helytállási kötelezettségét. Hivatkozott az 1/2007. számú PJE. határozatra, és a Kúria Gfv.X.30.410/2011/3. számú határozatára.

Az alperes kereset elutasítását kérte.

Az elsődleges kereset kapcsán előadta, hogy a főszabály szerint a korlátolt felelősségű tag a társaság kötelezettségeiért - a törvényben meghatározott kivétellel - nem felel. Álláspontja szerint a kivételként megfogalmazott valamennyi felelősségi, ún. „áttörésses” alakzat csak a már megszűnt társaság kötelezettségei tekintetében teszi lehetővé a tagi felelősség jogkövetkezményeinek levonását. A jogi személy tevékenységi körében eljáró taggal szemben a jogi személyt terhelő polgári jogi jogkövetkezmények a harmadik személy károsultak részéről csak kivételesen érvényesíthetők közvetlenül, akkor, ha a tag a jogi személy elkülönült felelősségéből származó előnyökkel, az ebből eredő jogosultságaival, szándékos magatartásával súlyosan visszaélt.

Kifejtette, hogy az elsődleges kereset kapcsán a felperesnek bizonyítania kell a Ptk. 5. §-ába ütköző alperesi magatartást és a Ptk. 339. § szerinti kártérítési felelősség szükségképpen elemeit. Ezt nem „váltja ki” önmagában az, ha a Gt. 54. § szerinti konszernjogi felelősségre alapítottan, tartósan hátrányos üzletpolitika folytatása miatt a tag felelőssége korábban megállapításra kerül.

A másodlagos kereset körében arra hivatkozott, hogy a felek viszonylatában nem áll fenn (kezességet létrehozó) szerződéses jogviszony vagy kezési felelősséget elíró jogszabályi rendelkezés, emiatt sem a Ptk. 318. §-a, sem a kezességre vonatkozó jogszabályi rendelkezések nem alkalmazhatóak. Álláspontja szerint a konszernjogi felelősség átvitel alapja sui generis deliktualis kárfelelősség, az ellenőrzött társaság hitelezője és az uralkodó tag között a károkozás ténye keletkeztet kötelmi jogviszonyt, mely nem mögöttes, hanem szankciós jellegű.

A harmadlagos kereset tekintetében arra hivatkozott, hogy a Cstv. 33/A. §-a nem a perbeli tényálláshoz hasonló jogintézményt szabályoz.

Hangsúlyozta, hogy a behajthatatlansági nyilatkozat kiállításával egyidejűleg a felszámoló a hitelezői nyilvántartásból is törölte az adóst. Ez azzal a joghatással jár, hogy a hitelező adóssal szembeni követelése megszűnt. Nem igazolt továbbá az sem, hogy a kamatkövetelést a felszámoló hitelezői igényként nyilvántartásba vette.

A felperes perköltség igényének mérséklését kérte, annak eltúlzott jellegére hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 149.693.649 forintot, s abból 149.593.649 forint után 2008. február hó 1. napjától számított törvényes kamatát, továbbá 2.550.800 forint perköltséget.

A törvényszék az elsődleges keresetet a Ptk. 339. § (1) bekezdésére visszanyúlva találta alaposnak. Nem vizsgálta a Ptk. 5. § alkalmazását megalapozó körülmények fennállását, figyelemmel arra, hogy az előzményi perben az alperes, mint uralkodó tag korlátozott felelőssége már áttörésre került, a jogellenes és felróható alperesi magatartást a Gt. 54. § (2) bekezdése alapján a bíróság már megállapította, az ítélethez a Pp. 229. § (1) bekezdése alapján anyagi jogerő kapcsolódik. Emiatt a kártérítési felelősség szükségképpen elemei közül az alperesi felróható és jogellenes magatartást, valamint az ok-okozati összefüggést már nem kellett igazolni a felperesnek, csupán azt, hogy a felszámolási eljárásban kielégítetlen követelése maradt.

A behajthatatlansági nyilatkozat kiadásához fűződő joghatás tekintetében a felperes jogi álláspontját fogadta el, utalva arra, hogy a hitelezői minőséget megalapozó cselekmények a perbeli esetben megvalósultak (a törvényi határidőben történő hitelezői igénybejelentés; a regisztrációs díj megfizetése; hitelezői nyilvántartásban feltüntetés) és ettől eltérő az, amikor hitelezői minőség nélkül csak behajthatatlansági nyilatkozat kiállítását kérik. (Az értelmezés kapcsán hivatkozott a Kúria Fpkf.VII.3241/2012/2. sorszámú végzésében foglaltakra.)

Rámutatott, hogy éppen a behajthatatlansági nyilatkozat bizonyítja azt is, hogy a hitelező felperes a felszámolási eljárásban további megtérülésre nem számíthat, követelésére várhatóan nem lesz fedezet, amit a felszámoló II. számú közbenső jelentése is megerősített. Így nem szükséges annak bevétele, hogy a felszámolási eljárás jogerősen befejeződjön, a felperes Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti, a bejelentett hitelezői igényből és a regisztrációs díjból álló kára bekövetkezett. Nem osztotta a kamat vonatkozásában előterjesztett alperesi kifogást, figyelemmel arra, hogy a kamatkövetelést hitelezői igényként a felszámolási eljárásban a felperes bejelentette, erre a behajthatatlansági igazolás is kitért.

A felperesi képviselő ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII.22.) IM. számú rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte, értékelve azt, hogy a keresetlevél megszerkesztésén túl a felperesnek csak érdemi beadványt kellett készítenie és két tárgyaláson megjelennie, ugyanakkor a perbeli jogvita sem a tényállás, sem a jogi megítélés szempontjából nem volt kiemelkedően bonyolultnak tekinthető. A tárgyalásonkénti költségre vonatkozó felperesi díjigényt indokoltnak tartotta.

Az ítélet ellen elsődlegesen annak a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezése, másodlagosan a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést.

Fellebbezésében megismételte az elsőfokú bíróság eljárásában kifejtett jogi álláspontját, a kamatkövetelés nyilvántartásba vételének elmaradásával, a behajthatatlansági igazolás folytan bekövetkező jogvesztéssel és a valamennyi korlátozott tagi felelősséget áttörő alakzat esetén a **felperest terhelő további bizonyítási kötelezettséggel összefüggésben.**

Álláspontja szerint a felperes módosított, elsődleges keresete valójában kétféle, egyaránt kártérítési jellegű - a bírói gyakorlat által kimunkált, de alapelvi szintű jogsértésre alapított, illetve a Gt. 54. § (2) bekezdése szerinti konszernjogi alapú - felelősség áttörés esetkörét foglalta egybe, amire nincs lehetőség. Emiatt az elsőfokú bíróságnak **elsődlegesen a kereset jogalapját kellett volna tisztáznia és a peres feleket a bizonyítási teherről a tisztázott jogalapnak megfelelően tájékoztatni.**

Létező társaság esetében ugyanis kizárólag az alapjogi jogsérelemre alapítottan van lehetőség a marasztalásra, a konszernjogi felelősség talaján történő marasztalás anyagi jogi előfeltétele (az ellenőrzött társaság cégjegyzékből törlése) a konkrét esetben még nem következett be. Az előzményi perben hozott ítélet szövegezéséből kitűnően, amíg a felszámolási eljárás folyamatban van a hitelező kára ismeretlen, így a tényleges ok-okozati összefüggés sem vizsgálható. A felszámolási eljárás keretében kielégítetlenül maradt hitelezői követelésállomány nem csak az uralkodó tag tartósan hátrányos üzletpolitikájával összefüggésben, hanem egyéb okból is keletkezhet.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az előzményi perben született ítélet anyagi jogerejét - mely csak a konszernjogi korlátolt tagi felelősség áttörése tekintetében teremtett ítélt dolgot - kiterjesztően értelmezte az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség mind a négy elemére. A tagi konszernjogi felelősség megállapítása iránt indított perekben ugyanis csak a tag magatartásának jogellenességét, felróhatóságát vizsgálják, az ok-okozati összefüggést csak azon a szinten, hogy a felszámolási eljárásra az uralkodó tag tartósan hátrányos üzletpolitikája miatt került-e sor.

Az alapjogi sérelem kapcsán hivatkozott a Szegedi ítélőtábla 1/2005. (VI.17.) Polgári Kollégiumi véleményére, mely szerint amennyiben a hitelező a Ptk. 5. és 339. §-ára alapítja igényét, **olyan többletkörülményt kell bizonyítania**, mely a Ptk. 5. §-ában foglaltakat kimeríti, valamint ennek sikere esetén kára mértékét és a kettő közötti okozati összefüggést. **Az elsőfokú bíróság ítélete jogsértő, mert mellőzte ezen körülmények fennálltának vizsgálatát.**

A másodlagos kereset vonatkozásában utalt arra, hogy a tagi felelősség nem mögöttes jellegű.

Rámutatott arra is, hogy a felperes kamatkövetelést nyilvántartásba vétel hiányában - mely miatt kifogást terjeszthetett volna elő - alappal nem érvényesíthet. A közbenső jelentés adatait figyelmen kívül kell hagyni, mert még nem került a jelentés jóváhagyásra.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében a javára megállapított perköltség összegének bruttó 10.000.000 forintra történő felemelését kérte. Arra hivatkozott, hogy a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíjjal méltánytalanul alacsony összeget állapot meg az elsőfokú bíróság. Komoly jogi kutatómunka előzte meg beadványai elkészítését és a jogvita sem volt egyszerű megítélésű, illetve munkája színvonala is összhangban volt a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíjjal.

Fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének - a csatlakozó fellebbezéssel érintett perköltség rendelkezés kivételével történő - helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felszámolási ügyben eljáró Fővárosi Bíróság már jóváhagyta a II. számú zárójelentést, a felszámoló a hitelezői igényeket besorolta, az adós összes vagyonát értékesítette, gazdasági kapcsolatait lezárta és nincs folyamatban vitatott igény vagy kifogás, így a Kúria Gfv.X.30.410/2011/3. számú határozatában kifejtett álláspontnak megfelelően a felszámolás „anyagi jogi értelemben” befejeződött.

A csatlakozó fellebbezés kapcsán az alperes rámutatott, hogy az alperes annak előterjesztésével egyidejűleg nem csatolta a másodfokú eljárásra vonatkozó meghatalmazását, így a csatlakozó fellebbezést a bíróságnak hivatalból el kellett volna utasítani.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése alaptalan.

Az ítéletőktábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően a Fővárosi Törvényszék 10. Fpk.01-2009-004065/44. számú végzésével időközben a II. sz. közbenső mérleget jóváhagyta.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges körben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg, ítéletének hatályon kívül helyezésére alapul szolgáló eljárási szabálysértés nem volt megállapítható. Érdemi döntése azonban a tekintetben nem helytálló, hogy az elsődleges kereset (alapelvi jogsértésen nyugvó deliktális kártérítési felelősség) alapján, nem pedig a felszámolási eljárásban történt hitelezői követelés kielégítésétől függően marasztalta az alperest. Ezért az ítéletőktábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és indokolását az alábbiak szerint helyesbíti.

I.

Arra helyesen mutatott rá az alperes fellebbezésében, hogy az elsődleges keresetben keveredtek a tételes jogi rendelkezéseken alapuló intézményes felelősség-átvitel (Gt. 54.§ (2) bek.) és a bírói gyakorlat által kialakított, alapelvből ütköző magatartáson nyugvó, alapvetően a Ptk. 339.§ (1) bekezdése szerinti deliktális kártérítési felelősség elemei. Az ítéletőktábla az elsődleges keresetet kellően határozottnak találta, e tekintetben az alperes kifogásait nem

osztotta. A felperes lényegében az előzményi perben már megállapított tartósan hátrányos alperesi üzletpolitikát mint a felelősség átvitelét az adós működése alatt is megalapozó, a Ptk.5.§-a szerinti alapelvbe és a károkozás tilalmába is ütköző önálló (deliktuális) kárkötelmi tényállást kérte értékelni.

Miután **a felperes elsődleges keresetének tartalma a fentiekben kifejtettek szerint feltárható volt**, a Pp. 121.§. (1) bekezdése c) és e) pontjának megfelelt, ennek tisztázása terén az elsőfokú bíróság terhére rótt mulasztás nem áll fenn. Ugyanez állapítható meg az okozati összefüggés feltáratlanságával összefüggő alperesi kifogás kapcsán.

A bírói gyakorlat szerint a konszernjogi felelősséget négy elemből álló konjunktív feltételsor váltja ki: az ellenőrzött társaság tartósan hátrányos üzletpolitikát folytat; elrendelik felszámolását; az üzletpolitika és fizetéseképtelenné válás okozati összefüggésben áll az uralkodó tag vállalatirányítási gyakorlatával, illetve annak oka éppen az uralkodó tag befolyása; az ellenőrzött társaság vagyona a hitelezők kielégítésére nem nyújt fedezetet.(BDT2005. 1142) A tartósan hátrányos üzletpolitika nem csak tevőleges magatartással, hanem az uralkodó tag (egyedüli részvényes) mulasztásával, illetve a saját gazdasági céljai elérése érdekében tanúsított passzív magatartással is megvalósítható (BH2012. 295).

Az előzményi perben a tagi korlátlan és teljes felelősség megállapításának alapját az képezte, hogy az alperes a Gt.51.§ (1) bekezdése szerinti hitelezővédelmi elvet megsértette. Annak ellenére, hogy a beszámolóiban foglaltak szerint egymást követő két teljes üzleti évben nem rendelkezett a társasági formára kötelezően előírt jegyzett tőkének megfelelő összegű saját tőkével, mégsem tette meg a jogszabály által előírt intézkedéseket és ez vezetett a felszámolásához.

A fent részletezett konjunktív körülmények megfelelően értékelésre kerültek az előzményi perben és éppen a keresetek ténybeli alapjának azonosságára tekintettel az **elsőfokú bíróság helyesen utalt arra is, hogy az ok-okozati összefüggés vizsgálata az előzményi perre tartozó kérdés volt**. A konszernjogi felelősséget megállapító ítélet jogerőre emelkedését követően a marasztalásra irányuló igény tekintetében már csak annak van jelentősége, hogy milyen mértékben marad kielégítetlen a felperes hitelezői igénye. Figyelemmel arra, hogy ezt meghaladóan az elsőfokú bíróságnak lényegében jogkérdésben kellett határoznia, a bizonyítási teher meghatározása tekintetében sem mulasztott.

II.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény - a továbbiakban: **Gt. - 111.§ (1) bekezdése szerint a korlátolt felelősségű társaság kötelezettségeiért - törvényben meghatározott kivétellel - a tag nem felel**. A jogalkotó éppen emiatt tételesen - önálló tényállásokban - határozta meg a felelősség-átvitel eseteit és valamennyi esetben csak a már megszűnt társaság kötelezettségéért állapította meg a tag felelősségét. Ezen esetek egyúttal a visszaélésszerű joggyakorlás sajátos változatainak tekinthetők. (Gt.50.§, Gt.54.§ (2) bekezdése és az ahhoz kapcsolódó Cstv.63.§ (2) bekezdése, Ctv.118/A.§)

Nem kizárt, hogy a Gt. 54.§ (2) bekezdése szerint, a konszernjogi felelősséget megalapozó magatartáshoz olyan többletelem társul, mely - a Ptk. 4. és 5.§ alapveti rendelkezéseit is sértve - alapot ad az ellenőrzött gazdasági társaság megszűnése előtt is a tag marasztalására. Az ítéletábla azonban ennek megvalósulása kapcsán nem osztotta az elsőfokú bíróság által az elsődleges kereset tekintetében elfoglalt jogi álláspontot.

A bírói gyakorlat szerint a minősített befolyásszerzőnek a hitelezővel szembeni felelőssége nem a Ptk.339.§ (1) bekezdésében foglalt általános szabály alapján vizsgálándó, figyelemmel arra, hogy a felelősség megállapítására az ahhoz kapcsolódó eljárásra a Csődtörvény és a Gt. speciális szabályokat tartalmaz. (BDT 2011.2410.) Az EBH 1999.118. számú határozat is „ultima ratio” jellegű eszközként említi az alapveti felelősség áttörés lehetőségét.

A perbeli esetben azonban a felperes nem állította keresetében és így nem is igazolta olyan többlet magatartás kifejtését, amelyet a Gt. 54.§ (2) bekezdése kapcsán a bíróság az előzményi perben ne értékelt volna és amely nem csupán sérti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét, hanem egyúttal a jogi személyiség lényegét adó „elválasztási elv” áttörését megalapozó, további értékelést kívándó, súlyosan visszaélésszerű magatartásnak minősül.

A Szegedi Ítéletábla módosított 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi véleményében megfogalmazott szempontok szerint ilyen többlet tényállás akkor valósul meg, ha a jogi személyt eleve olyan célból működtetik, amely a jogrenddel ellentétes vagy a harmadik személyek (ez alatt a hitelezők értendők) kifejezett megkárosítását célozza a magatartás, vagy ha a tag külsőleg azt a látszatot kelti, hogy a jogi személy nevében és érdekében jár el, ténylegesen azonban a vagyoni előnyöket a magánvagyonára javára vonja el. E többlettényállási elemek azonban elsődlegesen természetes személy tagra vonatkoztatva kerültek kifejtésre, s nem pedig egy konszernjogi tényálláshoz kapcsolódóan, továbbá a saját tőke vesztesége kapcsán az alperes terhére rótt mulasztás (a Gt.143.§ (3) bekezdése által előírt intézkedések elmaradása) már kellő súlyú értékelést nyert a tartósan hátrányos üzletpolitikával összefüggő konszernjogi tényállásban (Gt. 54.§.(2) és Cstv. 63.§. (2) bek). E mulasztás pedig többlettényállásként nem értékelhető, megvalósulhat a társadalmi rendeltetéssel egyező célból működtetett jogi személy esetében is, anélkül, hogy a tag a magánvagyonára javára vonná el a jogi személy vagyonát.

III/A.

Az utóbbi években a felelősség-átvitellel kapcsolatos jogirodalomban és a joggyakorlatban egyaránt - és jelen perben is - kérdésessé vált, hogy a felelősség átvittel kapcsolatos egyes tényállások mennyiben felelnek meg a mögöttes felelősségről szóló 1/2007. számú Polgári jogegységi határozatban foglalt jellemző ismérveknek (másodlagosság, közvetettség, egyirányú járulékoság, jogcíamazonosság), illetve mennyiben minősülnek önálló (azaz sui generis), deliktualis, kártérítési jellegű alakzatnak [lásd erre vonatkozóan dr. Welmann György : Tagi felelősség-átvitel társasági jogunkban, Gazdaság és Jog 2008. novemberi

szám; dr. Wellmann György : Felelősség-átvitel társasági jogunkban, Céghírnök 2006. decemberi szám; kapcsolódó jelleggel Cseh Tamás: Új hitelezővédelmi jogintézmény a magyar társasági törvényben (wrongful trading) Gazdaság és jog 2006. novemberi szám; valamint a Szegedi Ítéltábla Polgári kollégiumának a 2/2008. (XII.4.) számú kollégiumi véleményével módosított egységes szerkezetbe foglalt 1/2005. (VI.17.) számú kollégiumi véleménye a jogi személy elkülönült felelősségéről és a felelősség áttöréséről; Török Tamás: Felelősség a társasági jogban HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., 2007]

Ezzel összefüggésben végül olyan álláspont körvonalazódott, mely szerint a korlátozott tagi felelősséget felvető, külön törvényi tényállásokban kivételes és szankciós jelleggel szabályozott felelősség-átvitel nem tekinthető az 1/2007. számú PJE döntés szerinti értelemben vett mögöttes felelősségnek, az sui generis deliktualis kárfelelősségként értelmezendő. (Így foglalt állást a Kúria is az EBH 2013.P.4. számú határozatában.)

A jogvita szempontjából a másodlagos kereset tekintetében ennek annyiban volt jelentősége, hogy az is vitássá vált a felek között, hogy fennáll-e egyáltalán a felperes hitelezői minősége az adós felszámolási eljárása tekintetében, illetve a behajthatatlansági nyilatkozat kiadásával (a járulékos jelleg folytán) megszűnt-e a kereset tárgyát képező követelés.

Amennyiben a tartósan hátrányos üzletpolitika folytatásával összefüggő tényállást mögöttes felelősségi alakzatként kell értelmezni, úgy a hitelezői minőség hiánya jogvesztéssel jár, hiszen feltételezi a jogvesztő határidőn belül történő hitelezői igénybejelentés és a regisztrációs díj elmaradását. Sui generis deliktualis kárkötelmi tényállás esetében pedig - pontosabban mindkét esetben - aktív perbeli legitimációt csak a Cstv.3.§ (1) bekezdése c) pontja szerinti hitelezői minőség fennállása biztosít.

A perbeli esetben a fenti kérdésnek azért nem volt jelentősége, mert - az elsőfokú bíróság helyes jogi álláspontjának megfelelően - felperes hitelezői minősége annak ellenére fennmaradt, hogy behajthatatlansági nyilatkozat kiállítására került sor. A hitelezői minőség alapja az, hogy a követelés az igény bejelentésére nyitva álló jogvesztő határidőn belül bejelentésre kerül és ugyanezen időtartamon belül a nyilvántartásba vételi díj is kiegyenlítést nyer. Az ítéltábla osztja a jogvita során is felhívott kúriai határozatban elfoglalt azon jogi álláspontot, mely szerint, amennyiben a hitelező a fenti feltételek teljesülését követően nem nyilatkozik kifejezetten úgy, hogy nem kíván hitelezőként szerepelni a felszámolási eljárásban, úgy (joglemondás hiányában) hitelezői minősége annak ellenére sem szűnik meg, hogy kérésére a felszámoló behajthatatlansági nyilatkozatot állít ki. (Kúria Fpkf.VII.30.241/2012/2. sz. végzés) Ilyen joglemondásra vonatkozó adat pedig nem merült fel a perben, s annak ellentmond az az alperes által is elismert körülmény, hogy a felszámoló a kereset tárgyát képező hitelezői követelést a II. számú közbenső jelentésében is nyilvántartja. (Fellebbezés 8. oldala.)

A kamatkövetelés bejelentése, nyilvántartása és érvényesíthetősége vonatkozásában mindenben osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletében elfoglalt helytálló jogi álláspontot, így azt megismételni nem kívánja.

III/B.

A másodlagos kereset kapcsán rámutat az ítéletábra, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint **a kereseti kérelemhez kötöttség nem jelent egyúttal jogcímhez való kötöttséget** is. A bíróság a keresetben előadott tényekhez, a kereseti tényálláshoz (Pp.121.§ /1/ bekezdés c./pont) s ezen keresztül a keresettel perbe hozott joghoz (jogviszonyhoz) kötött. A kereseti kérelemhez kötöttség korláta csak azt zárja ki, hogy a bíróság a kereset alapjául megjelölt tények valótlansága, vagy bizonyítottsága hiánya esetén döntését más ténybeli alap figyelembevételével új jogcímen hozza meg (BDT.2001.390., BDT.2007.1543., EBH.2004.1143., BDT.2001.390.).

A másodlagos kereset nem irányult másra, mint az előzményi perben hozott jogerős ítéletre alapítottnak az alperes feltételes, a felszámolási eljárás eredményétől függő marasztalásának kimondására. A jogcímhez kötöttség hiánya folytán az ítéletábra is vizsgálhatta azt, hogy a tételes konszernjogi tényállások alapján mennyiben tekinthető a másodlagos kereset alaposnak.

A Gt. 54.§ (2) bek keretében **a marasztalás feltételes jellege nem a felelősségi alakzat mögöttes vagy sui generis jellegéből, hanem felelősség átviteli tényállás megfogalmazásából fakad**, mely szerint már a konszernjogi felelősség megállapítása is a felszámolási eljárásban kielégítést nem nyert követelésekre vonatkozik. Ez a hagyományos értelemben vett mögöttes felelősségi alakzatokhoz képest eltérő jellegű, mert nem elégszik meg a végrehajtás sikertelenségének tényével, a felszámolás eredménytelenségéhez (az adós megszűnéséhez) köti a tag marasztalását.

Függetlenül attól, hogy mind a Gt. 54.§ (2) , mind a Cstv.63.§ (2) bekezdésének szövege „megállapításról” szól, **nincs akadálya annak, hogy a hitelező a felszámolási eljárás során feltételes marasztalásra irányuló keresetet terjesszen elő**. Az érvényesített igény marasztalási jellege miatt az előzményi perben hozott ítélet sem eredményezett - a konszernjogi felelősség fennálltát meghaladóan - ítélt dolgot. (Lásd. erre vonatkozóan Szegedi Ítéletábra Gf.I.30.003/2004/5. számú ítéletét; közzétéve BDT 2005./4/49, illetve dr. Wellmann György : Tagi felelősség-átvitel társasági jogunkban Gazdaság és Jog 2008. novemberi szám; BDT.2005.1142; BDT.2006.1500.)

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a másodlagos kereset alapján „feltételesen” marasztalta az alperest. A feltétel nélkül történő marasztaláshoz viszont - a felperes érvelésével szemben - nem elegendők a közbenső mérleg adatai, a bírói gyakorlat szerint a behajthatatlanság tényének igazolására a zárómérleg alkalmas. (BDT. 2005.1142)

Miután a felperes másodlagos keresete alaposnak bizonyult, a harmadlagos kereset elbírálására nem kerülhetett sor. (A negyedlegesként megjelölt kereset pedig nem keresetként, csupán az eljárás felfüggesztése iránt feltételesen előterjesztett kérelemként volt értékelendő.)

IV.

Mindenekelőtt arra mutat rá a csatlakozó fellebbezés kapcsán a másodfokú bíróság, hogy az ítélet előtti eljárásban a fellebbező fél jogi képviseletének hiánya csak hiánypótlási felhívást követően és annak eredménytelensége esetén vezet a fellebbezés elutasításához, jelen esetben azonban ezt megelőzően a hiány pótlására, a felperesi képviselő meghatalmazása csatolásra került.

A felperes csatlakozó fellebbezése alaptalan. Az elsőfokú bíróság a jogvita természetét, bonyolultságát, időszerűségét, s a felperesi képviselő munkájának terjedelmét és színvonalát helyesen értékelve minősítette eltúlzottnak a felperes által csatolt megállapodás szerinti munkadíjigényt, s a képviseleti költség mértékét is helyesen állapította meg.

A fentiekre tekintettel az ítélet előtti eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, s az alperest a másodlagos kereset alapján és feltételes jelleggel marasztalta.

A fellebbezések nem vezettek eredményre, emiatt a csatlakozó fellebbezés tekintetében felperes, míg a fellebbezés vonatkozásában az alperes köteles az ellenérdekű fél másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségének a megtérítésére. A felperest megillető képviseleti költséget az ítélet előtti eljárásban az elsőfokú eljárás munkadíja kapcsán már hivatkozott szempontok figyelembe vételével - a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 2.§ (2) bekezdése alapján, míg az alperesét a 3.§ (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján határozta meg, s a felperes javára mutatkozó különbözetben marasztalta az alperest.

A felperes a személyes illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. §-a /2/ bekezdése, 15§. (1) és (3) bekezdése alapján köteles.

Győr, 2014. február 19.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: